

## Różne

MAŁGORZATA KACZANOWSKA

SPRAWOZDANIE Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH  
PROWADZONYCH W 1971 R. W NOWEJ HUCIE NA STANOWISKU 18  
(NOWA HUTA-PLESZÓW)

Badania archeologiczne nowohuckiego Oddziału Muzeum Archeologicznego w Krakowie w roku 1971 skoncentrowane były na stanowisku 18 w Pleszowie (ryc. 1). Stanowisko to, położone na terasie lewego brzegu Wisły, na zachód od zabudowań dawnej wsi Pleszów, na południe od szosy Kraków—Igołomia wzmiankowane było wielokrotnie w literaturze jako Pleszów II<sup>1</sup> lub Pleszów I/II<sup>2</sup>. Prace ratownicze, trwające w 1971 r. od maja do października, objęły teren o powierzchni 30 arów. Był to obszar silnie zniszczony przez wykopy przemysłowe oraz fundamenty hoteli robotniczych. Warstwa kulturowa zachowała się w tej partii stanowiska w niewielu miejscach. Także znaczna część obiektów została uszkodzona.

Za najstarsze ślady osadnictwa uznać należy 5 obiektów związanych z kulturą ceramiki wstęgowej rytej. Grupują się one w części zachodniej i płd.-zachodniej badanego terenu. Obecność w tym rejonie wspomnianej kultury sygnalizowana była przez M. Godłowską i G. Kałkę<sup>3</sup>. Obiekty kultury ceramiki wstęgowej rytej zostały silnie zniszczone przez osadnictwo młodsze to owalne lub okrągłe, czasem nieregularne płytkie jamy, w przekroju nieckowate, o rozmiarach do 3 m średnicy. Jedynie obiekt 79 B to typowa jama zasobowa o trapezowatym przekroju i płaskim dnie. Materiał ceramiczny występujący w tych jamach podzielić można na 2 grupy: ceramikę grubościenną i cienkościenną.

## 1. Ceramika grubościenna

Ceramika grubościenna wykonana jest z gliny z domieszką organiczną. Wypał dość słaby, barwa żółtopomarańczowa. Najczęściej spotykaną formą jest typowe dla tej kultury duże naczynie o kształcie kulistej czary, zdobione rzędem dołków palcowych pod krawędzią. Na brzuścu tego typu naczyń występują guzy cylin-

<sup>1</sup> M. Godłowska, G. Kałka, *Sprawozdanie z badań prowadzonych w r. 1965 na stanowisku II w Nowej Hucie-Pleszowie*, *Mat. Arch.* t. VIII: 1967, s. 235—240.

<sup>2</sup> A. Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta) — osada neolityczna kultury ceramiki wstęgowej rytej i lendzielskiej*, *Mat. Arch. NH*, t. II: 1969, s. 7—124.

<sup>3</sup> Godłowska, Kałka, *Sprawozdanie...*, s. 235.



dryczne lub owalne z trzema dołkami palcowymi. Spotyka się także zdobienie w postaci ukośnych kresek (ryc. 2 a). Ornament ten ma, jak sądzi A. Leciejewiczowa<sup>4</sup>, starą metrykę i spotykany jest raczej w starszej fazie kultury ceramiki wstęgowej rytej.

W grupie naczyń grubościennych wyróżnić należy także okazy o formie amfrowatej, z lekko rozchyloną szyją.

## 2. Ceramika cienkościenna

Jest to ceramika delikatna, wykonana z gliny tłustej. Barwa naczyń w większości szaropopielata. Formą przewodnią są tu czarki o kształcie wycinka kuli oraz czary szerokootworowe. Większość okazów tego typu zdobiona jest ornamentem nutowym, chociaż bywają też okazy niezdobione (ryc. 2 b). Ornament nutowy składa się z linii rytych prostych lub łukowatych, zakończonych dołkami nutowymi. Nie wielką rolę odgrywał ornament złożony z równoległych linii rytych, biegnących pod krawędzią. Obok szerokich, wyraźnych żłobków o przekroju w kształcie litery „U” występują też na nielicznych skorupach bardzo delikatne faliste linie płytko ryte.

Niezwykle interesujące jest odkrycie w jednej z jam naczyń o czworokątnym zarysie brzuśca, zdobionego ornamentem złożonym z falistych i łukowatych linii rytych (ryc. 2 c). Jest to zapewne import z terenu wschodniosłowackiej ceramiki linearnej. Pojedyncze ułamki naczyń tej kultury znane są z innych stanowisk z terenu Nowej Huty (Krzesławice III<sup>5</sup>, Wyciąże I<sup>6</sup>). Wzajemne kontakty wschodniosłowackiej ceramiki linearnej i fazy nutowej kultury ceramiki wstęgowej rytej poświadczone są ze stanowiska w Barcy<sup>7</sup>. Omawiane naczynie wydaje się należeć do młodszej fazy wschodniosłowackiej ceramiki linearnej (typ Kapuśany).

Na osobne omówienie zasługuje figurka kobieca (ryc. 3), pochodząca z górnej części jamy zasobowej (jama 79 B), częściowo zniszczonej przez obiekt łużycki. W materiale z górnych warstw wspomnianej jamy widoczna jest domieszka kultur późniejszych. Jednakże kształt główki figurki i sposób zdobienia pozwalają łączyć ją z kulturą ceramiki wstęgowej rytej. Ten typ idoli zwany przez H. Quitte „cykladzkim” występuje także w dolnych warstwach stanowiska Vinča oraz w materiałach typu Dymini<sup>8</sup>. W zespołach związanych ze starszymi fazami kultury ceramiki wstęgowej rytej podobne figurki znane są ze stanowiska Boskovstěj na Morawach<sup>9</sup> oraz ze stanowiska Bojanovice<sup>10</sup>.

We wszystkich obiektach omawianej tu kultury stwierdzono ślady obróbki krzemienia, lecz nie znaleziono wyspecjalizowanej pracowni krzemieniarskiej. Podstawowym surowcem do wyrobu narzędzi był krzemień jurajski podkrakowski. Obok niego sporadycznie pojawia się obsydian (jeden odłupek) oraz krzemień cze-

<sup>4</sup> A. Kulczycka-Leciejewiczowa, *Wczesnoneolityczne osadnictwo w dorzeczu Raby*, [w:] *Z badań nad neolitem i wczesną epoką brązu w Małopolsce*, Kraków 1973, s. 42.

<sup>5</sup> S. Buratyński, *Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na terenie osiedla Krzesławice w Nowej Hucie na stanowisku III*, *Mat. Arch. NH. t. I* 1967, s. 175.

<sup>6</sup> J. K. Kozłowski, *Materiały neolityczne i eneolityczne odkryte na stanowisku Nowa Huta-Wyciąże I (badania w latach 1950—1952)*, *Mat. Arch. NH. t. I*: 1968, s. 69.

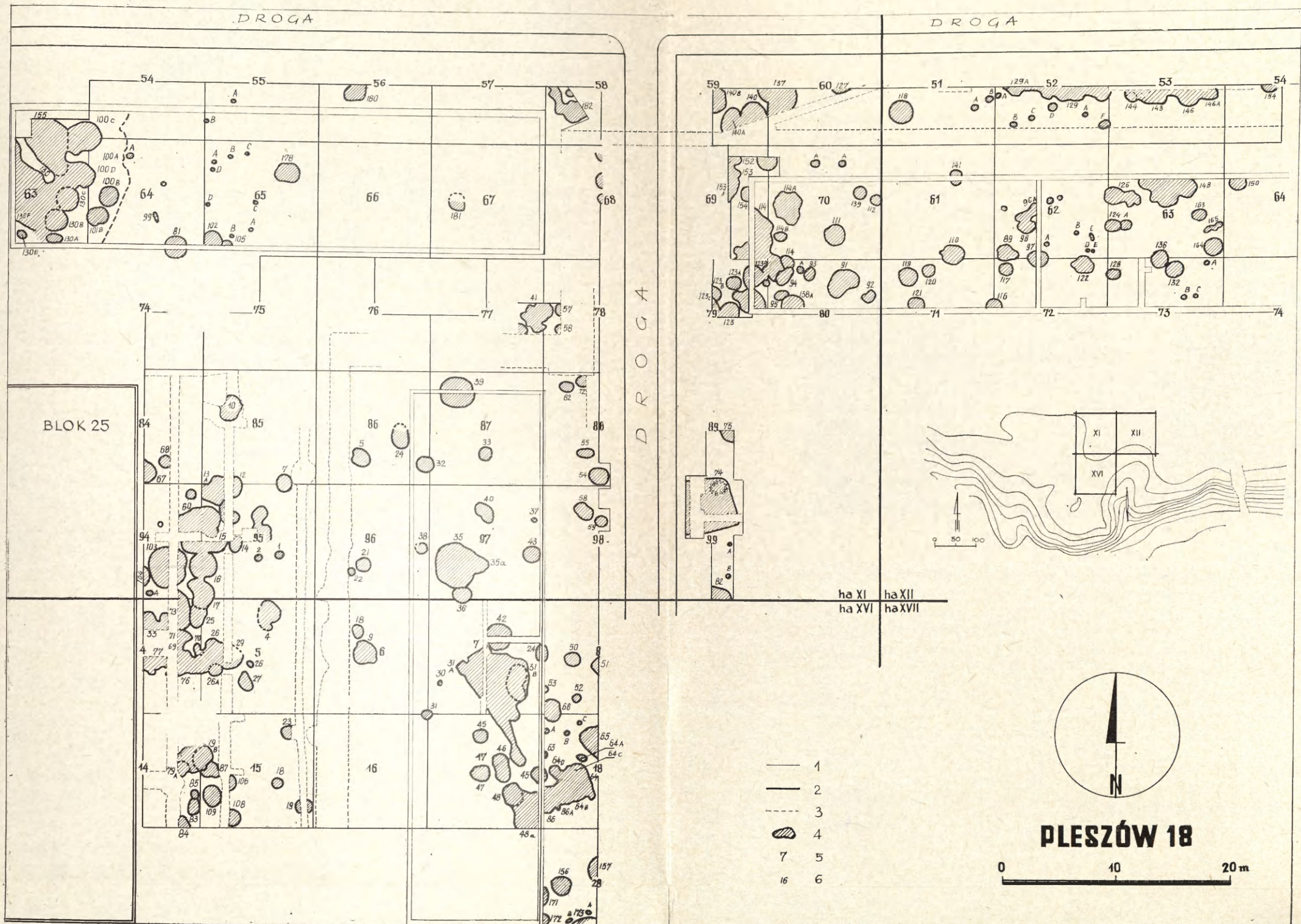
<sup>7</sup> L. Beneš, J. Lichardus, *Nove nalezy linearnej keramiky v Barci pri Košicach*, *AR. t. XXI*: 1969, s. 291—300.

<sup>8</sup> H. Quitte, *Zur Frage der ältesten Bandkeramik im Mitteleuropa*. „*Prähistorische Zeitschrift*”, t. XXXVIII: 1960, s. 170—171.

<sup>9</sup> K. Marešova, *Neolitická plastika na Morave*, „*Časopis Moravského Muzea*”, t. LVI: 1971, s. 57.

<sup>10</sup> Marešova, *Neolitická...*, tabl. II, 4.





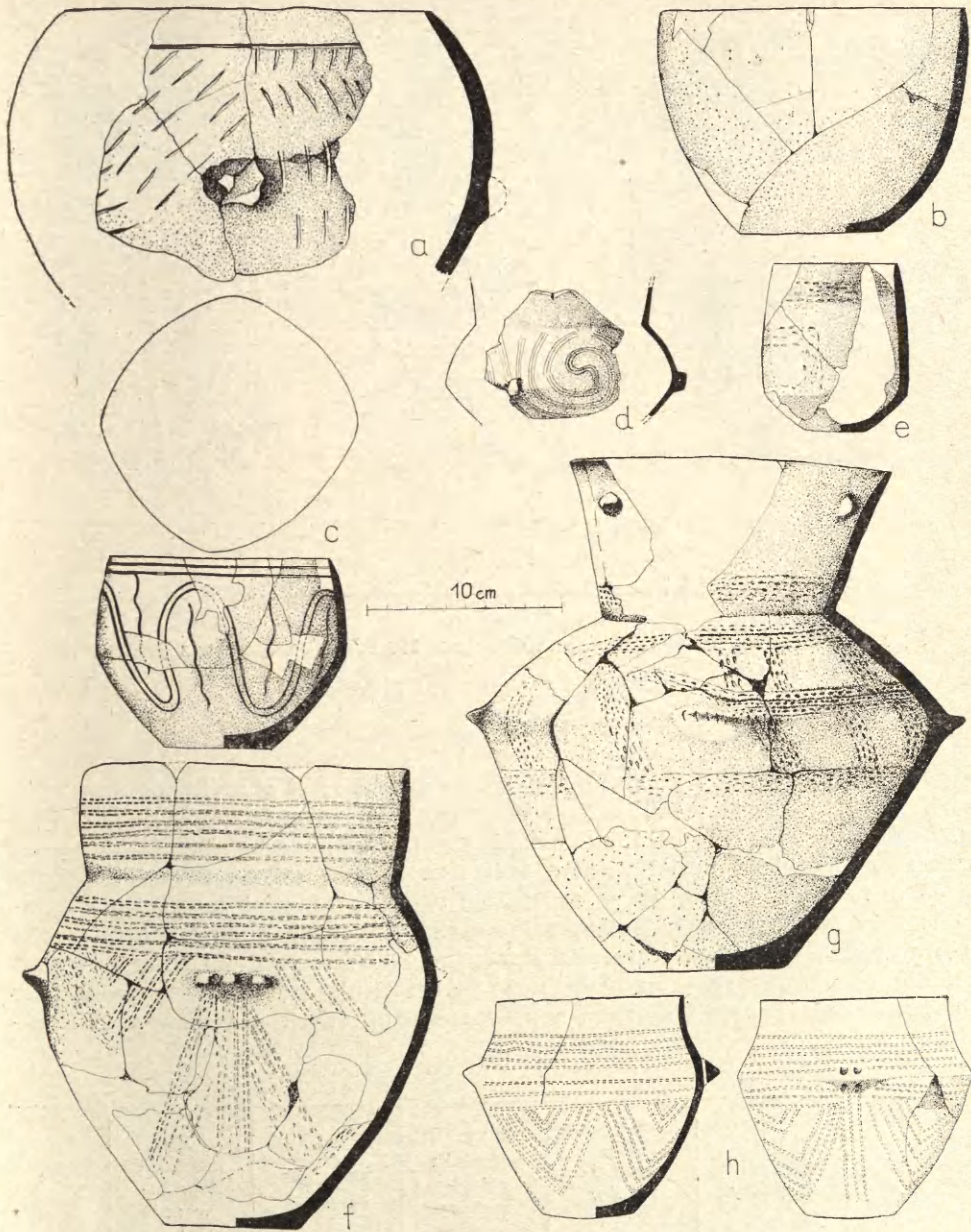
Ryc. 1. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Plan części stanowiska badanej w 1971 r.

1 — granice arów; 2 — granice hektarów; 3 — część zniszczona; 4 — obiekty; 5 — numeracja arów; 6 — numeracja obiektów

Plan of the part of the site explored in 1971

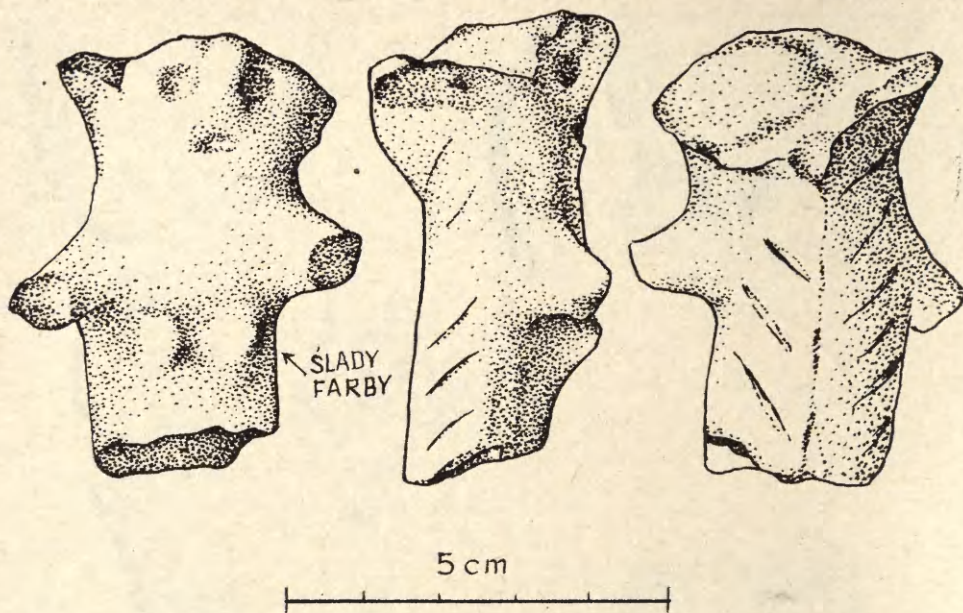
1 — limits of ars; 2 — limits of hectares; 3 — destroyed part; 4 — features; 5 — numeration of ars; 6 — numeration of features





Ryc. 2. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Ceramika:  
 a-c — jama 35; d — jama 64C; e, g — jama 46; f — jama 66; h — jama 60  
 Pottery:  
 a-c — pit 35; d — pit 64C; e, g — pit 46; f — pit 66; h — pit 60





Ryc. 3. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Figurka ludzka z jamy 79B

Human figurine from pit 79B

koladowy (jeden wyrób). Dominującym typem rdzenia jest okaz jednopiętowy wiórowy ze stosunkowo wąską odłupnią. Procesy zaprawy i naprawy rdzeni poświadczane są przez obecność w materiale odnawiazków zastępców. W inwentarzu zaznacza się niewielki udział wiórów, zwłaszcza okazów całych. Długość ich waha się od 3 do 6 cm, z tym, że występują też okazy o długości powyżej 6 cm, zarówno całe jak i złamane. Najczęściej spotyka się okazy o długości 35—45 mm (50% wszystkich wiórów). Narzędzia stanowią ok. 8% całości inwentarza. Wskaźniki dla poszczególnych grup narzędziowych kształtują się w sposób następujący (dla porównania podaję wskaźniki z podobnie datowanych, publikowanych stanowisk):

	IG wskaźnik drapaczy	IB wskaźnik rylców	IT wskaźnik pótyl- czaków	IR wskaźnik zgrzebeł	IP wskaźnik przekłu- waczy	Inne
Pleszów	48	—	36	—	4	17
Mogiła 62	78,5	—	11,1	3,6	3,6	3,2
Targowisko	68	6,4	9,6	—	—	12,8
Olszanica <sup>11</sup>	26	14	10	24	6	16

<sup>11</sup> Badania w ostatnich latach w Olszanicy wskazują na nieco odmienne datowanie całości osady kultury ceramiki wstęgowej rytej — patrz S. Milisauskas, *Domy słupowe kultury ceramiki wstęgowej rytej w Olszanicy, pow. Kraków*. Spraw. Arch., t. XXI: 1969, s. 41—45.



W zestawieniu tym widoczne jest wyraźnie, że mimo małej stabilizacji poszczególnych wskaźników w kulturze ceramiki wstęgowej rytej (na co zwrócił uwagę już J. K. Kozłowski<sup>12</sup>) materiały krzemienne ze stanowiska w Pleszowie nawiązują najbardziej do materiałów z osady w Targowisku, woj. Tarnów<sup>13</sup>. Także i ceramika zbliżona jest do wymienionej ostatnio osady przez typ ornamentu i obecność charakterystycznych form (czary szerokootworowe).

Osadnictwo starszej i średniej<sup>14</sup> fazy kultury lendzielskiej znane jest z Pleszowa z badań wcześniejszych<sup>15</sup>. Obiekty tej kultury rozrzucone są po całym badanym terenie, z tym, że większe nasilenie występowania obserwujemy w części zachodniej. Są to trapezowate w przekroju jamy zasobowe o głębokości do 140 cm i średnicy w części górnej od 1 m do 1,20 m oraz dość płytkie, nieregularne obiekty, występujące w pewnych zgrupowaniach. Ceramikę tej kultury podzielić można na kilka grup.

## Faza wczesna

### 1. Ceramika cienkościenna

a) Naczynia cienkościenne o formie głębokich mis, z lekko zaznaczonym załomem, brzegiem zdobionym karbowaniem, wykonane z gliny szorstkiej z charakterystyczną domieszką tłuczonego krzemienia.

b) Z podobnej gliny wykonane są także naczynia z wyděciem pod krawędzią, zdobionym parami guzków.

c) Stosunkowo rzadko występują misy na pustych nóżkach ze smukłą wysoką częścią dolną i stożkową misą zdobioną podwójnymi guzkami.

d) Niewątpliwym importem z terenu słowacko-morawskiej ceramiki malowanej jest małe naczynie (ryc. 2 d) w formie amforki, z uszkami na największej wydětości brzuśca, zdobione ryciem i malowaniem (ślady czerwonej farby zachowały się bardzo słabo). Podobne naczynie znane jest z wcześniejszych badań w Pleszowie<sup>16</sup>. Na terenie Słowacji formy takie wystąpiły przede wszystkim na stanowisku w Nitrianskim Hradku<sup>17</sup>.

### 2. Ceramika cienkościenna zdobiona ornamentem klutym

a) Najpospolitszą formą są naczynia gruszkowate, o różnej wielkości (od 9 cm do 18 cm wysokości). Wykonane są z gliny miękkiej, tłustej, ornament zwykle się słabo zachowuje (ryc. 2 e).

b) Naczynia dwustożkowate z ostrym załomem i podwójnie przekłutymi uszkami (ryc. 2 h).

c) Wysokie amfory z rozchyloną (ryc. 2 g) lub cylindryczną (ryc. 2 f) szyją, brzuścem z największą wydětością przypadającą w połowie wysokości, zdobionym guzkami lub grupami guzków. W dwu wypadkach na szyi pod krawędzią wystąpiły też małe, okrągłe guzki.

<sup>12</sup> J. K. Kozłowski, *Z badań nad wytwórczością krzemieniarską w kulturze ceramiki wstęgowej rytej*, [w:] *Z badań nad kulturą ceramiki wstęgowej rytej* (Materiały z konferencji w Nowej Hucie dn. 22 VI 1969), s. 84.

<sup>13</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Wczesnoneolityczne osadnictwo...*

<sup>14</sup> Określenia „średnia faza” używam za A. Kulczycką-Leciejewiczową (Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)...*).

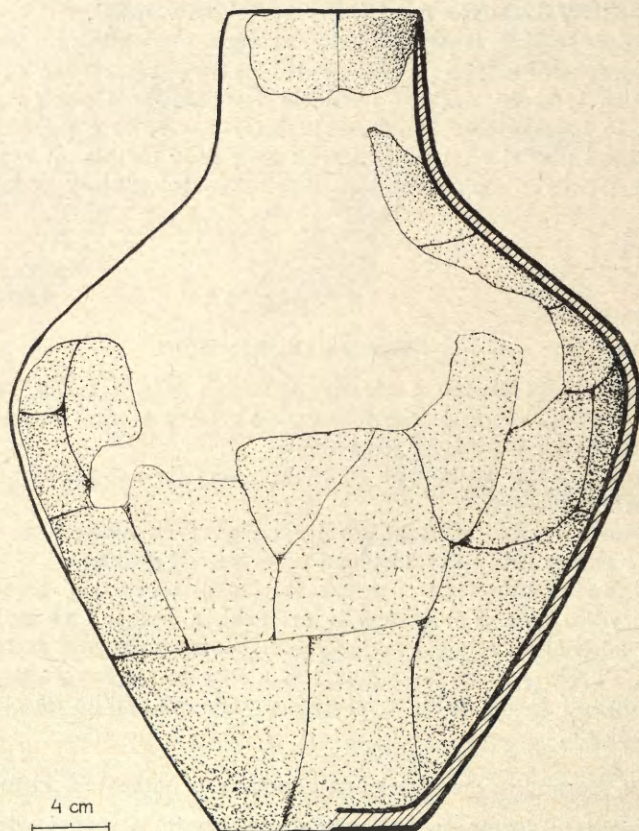
<sup>15</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)...* tam dalsza literatura.

<sup>16</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)...*, tabl. IX, ryc. 13.

<sup>17</sup> *Slovensko v mladšej dobe kamennej*, Bratislava 1970, s. 125.



Wątki ornamentacyjne są inne dla każdego wydzielonego rodzaju naczyń: typ a — meander, typ b — równoległe pasma i wsuwane kąty, typ c — równoległe pasma poziome połączone ukośnymi pasmami nakłuc lub równoległe pasma i ornament ukośnych pasm pionowych.



Ryc. 4. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Naczynie z jamy 105

Vessel from pit 105

Ponadto wystąpiły fragmenty naczyń misowatych i amforowatych (ryc. 4). Zestaw form ceramicznych jest typowy dla stanowisk wczesnolendzielskich. Na szczególną uwagę zasługują tu jedynie naczynia amforowate, dla których dokładne analogie nie są mi znane. Ich forma nawiązuje do amfor typu Lużianki<sup>18</sup>, natomiast ornament typowy jest dla fazy III—IV A kultury ceramiki wstęgowej kłutej wg M. Zapotockiej<sup>19</sup>. Obydwie opisywane tu amfory pochodzą prawdopodobnie z grobów znalezionych na terenie osady. Niestety, nie zachowały się kości szkieletów, jedynie owalny kształt jam orientuje wzdłuż osi SW—NE, a ułożenie wyposażenia przemawia za ich grobowym charakterem<sup>20</sup>.

<sup>18</sup> B. Novotný, *Lužianska skupina a počiatky maľovanej keramiky na Slovensku*, Bratislava 1962.

<sup>19</sup> M. Zapotocká, *Die Stichbandkeramik in Böhmen und in Mitteleuropa*, „Fundamenta”, seria A, t. 3, cz. II: 1971, s. 1—66.

<sup>20</sup> Neolityczne pochówki z Pleszowa będą przedmiotem osobnej publikacji.



## Faza średnia

## 1. Ceramika cienkościenna

Jedyną grupą naczyń cienkościennych tej fazy wyróżnioną w Pleszowie są małe amforki z prawie kulistym brzuścem i rozchyloną szyją zdobione malowaniem czerwoną i białą farbą. Zwykle szyjka malowana była na czerwono także od wewnątrz, a załom między szyją a brzuścem podkreślony czerwonym pasem (ryc. 5 a). Malowanie jest niestety bardzo słabo zachowane i nie można odtworzyć pełnych wątków ornamentacyjnych.

## 2. Ceramika grubościenna

a) Misy na wysokich, pustych nóżkach mają często nóżkę dzwonowato wygiętą (ryc. 5 b), rzadziej prostą. Stosunkowo nielicznie występuje grupa mis na niskich, pustych nóżkach z czterema otworami. Na niektórych okazach stwierdzono ślady malowania czerwoną farbą w postaci pasma oddzielającego misę od nóżki.

b) Misy są zwykle dość płytke, silnie profilowane, zdobione okrągłymi guzami pod krawędzią i na załomie.

c) Garnki są formami o baniastych brzuścach, krótkich, rozchylonych szyjach i płaskich dnach. Pod krawędzią i na brzuścu znajdują się guzy okrągłe, owalne lub trójkątne. Czasem występują ucha pod krawędzią, czasem na jednym naczyniu widoczne są guzy i ucha (ryc. 5 e).

d) W materiale ceramicznym wyróżnia się stosunkowo nieliczna grupa fragmentów dużych naczyń z brzegiem lekko „karbowanym” palcem. Być może od podobnych naczyń pochodzą liczne ucha różkowate, znalezione na stanowisku.

e) Wśród materiałów z roku 1971 z Pleszowa ceramika tzw. „piaszczysta” reprezentowana jest głównie przez fragmenty brzegów szerokootworowych naczyń, zdobione karbowaniem. Brak natomiast stożkowatych „brykietaży” związanych bezpośrednio z produkcją soli. Z charakterystycznej gliny z dużą domieszką piasku wykonano także naczynie „wielorakie” — prawdopodobnie trojak (ryc. 5 d).

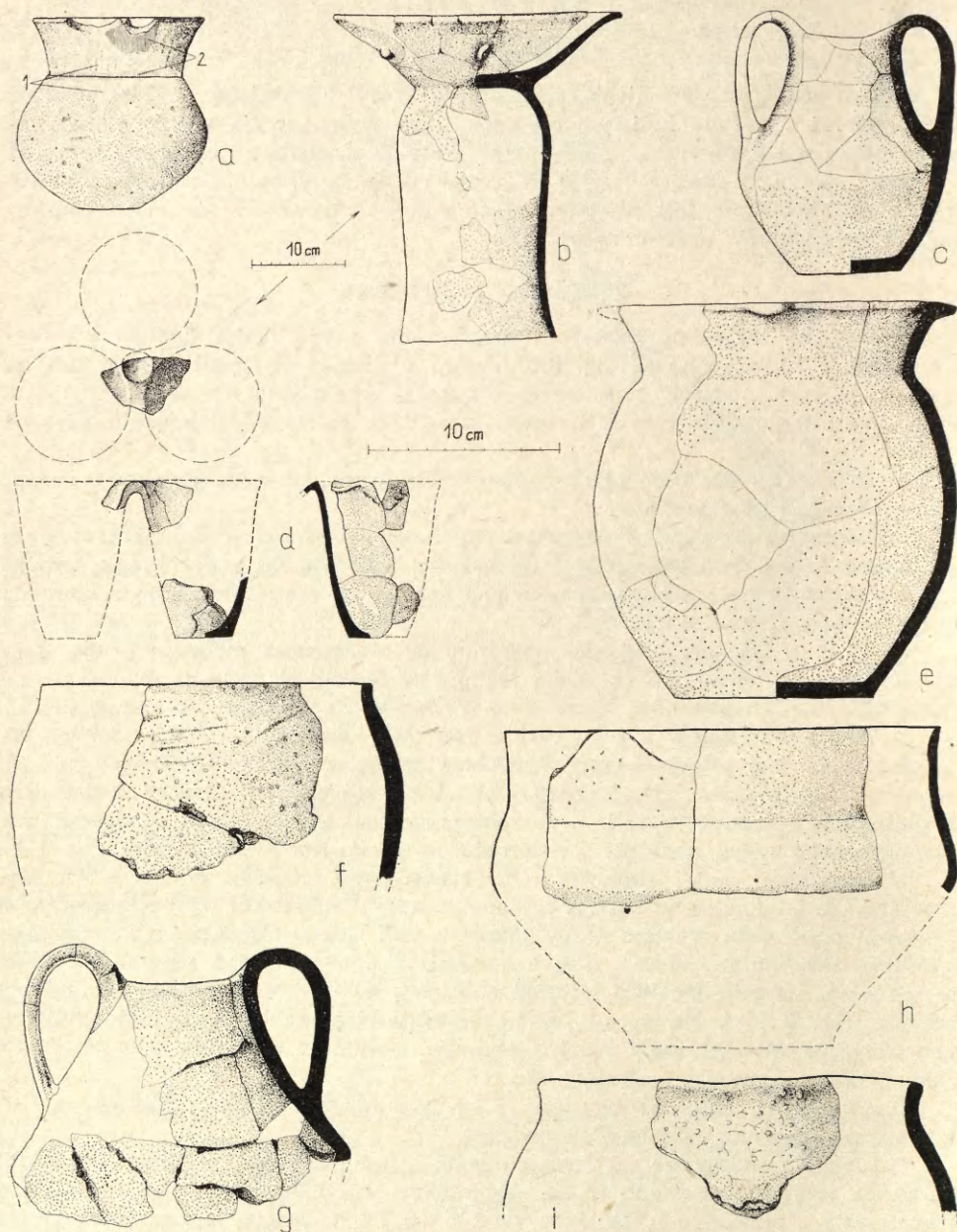
W omawianej części stanowiska nie stwierdzono istnienia pracowni krzemieniarskiej. Za istnieniem w okresie trwania kultury lendzielskiej wyspecjalizowanych pracowni przemawia wystąpienie w jednej z jam składu złożonego z 27 smukłych wiórków, tworzących między sobą składanki, a odbitych od 3 rdzeni. Składanki te pozwalają na prześledzenie techniki odbijania wiórków oraz sposobu eksploatacji rdzenia (ryc. 6 i 7). Na rycinie wióry przedstawione są w kolejności odbijania. Schematyczne rysunki pięty rdzenia obrazują kolejność odbijania wiórków. Partie zakreskowane oznaczają brakujące okazy.

Omawiany tu materiał wczesno- i środkowolendzielski jest zbliżony do odkrytego wcześniej na osadzie w Pleszowie<sup>21</sup>.

Osadnictwo późniejsze od lendzielskiego zgrupowane jest w centralnej partii badanego terenu. Natrafiono tu na cztery jamy o średnicach od 160 do 200 cm, trapezowatym przekroju i głębokości do 140 cm. W materiale na szczególną uwagę zasługują fragmenty naczyń o zwężającej się ku górze szyi, wydętym brzuścu i taśmowatych, wyciągniętych ponad krawędź uchach (ryc. 5 c, g). Naczyniom tym towarzyszą głębokie misy o lekko podkreślonym załomie (ryc. 5 h). Być może do tej samej grupy obiektów zaliczyć należy jamę 138 c, skąd oprócz fragmentu charakterystycznej misy pochodzi ułamek małego kubka z szerokim, taśmowatym, wyciągniętym ponad krawędź uchem. Materiałom ceramicznym towarzyszy niewielka ilość zabytków krzemiennych. Stwierdzić należy, że inwentarz krzemienny jest

<sup>21</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)*...





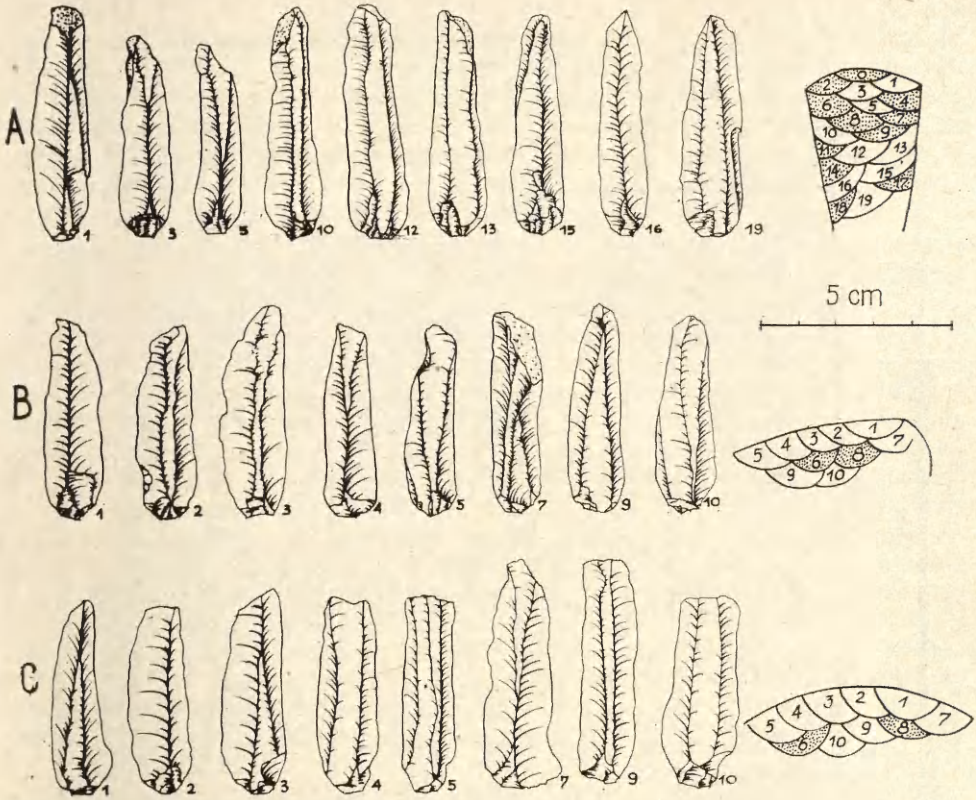
Ryc. 5. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Ceramika:

a, b — jama 97 (1 — farba biała, 2 — farba czerwona); c — jama 115A; d — ar 18 ćw. C;  
f, i — obiekt 74; g, h — jama 39

Pottery:

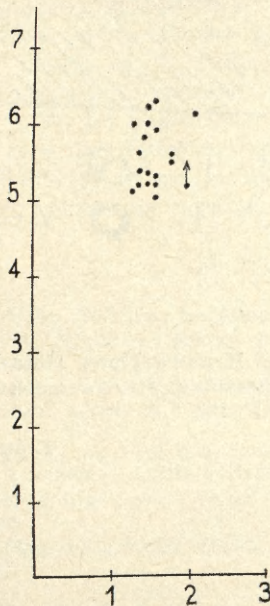
a, b — pit 97 (1 — white paint, 2 — red paint); c — pit 115A; d — unit 18, quarter C; f, i —  
feature 74; g, h — pit 39





Ryc. 6. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Skład wiórów krzemiennych z jamy 108

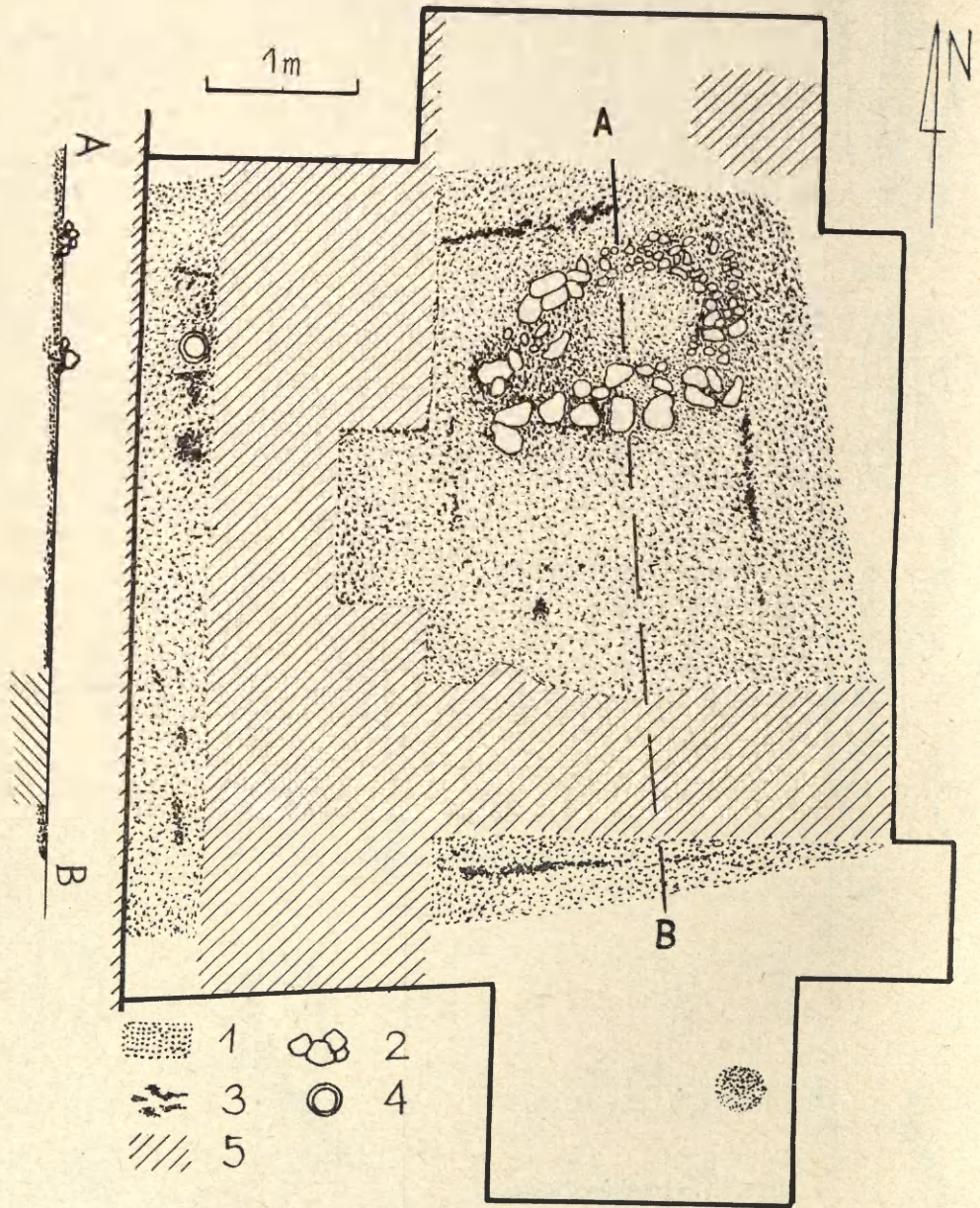
Store of flint blades from pit 108



Ryc. 7. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan, 18. Diagram morfometryczny wiórów pochodzących ze składu znalezionego w jamie 108 (kultura lendzielska)

Morphometric diagram of blades from the store found in pit 108 (Lengyel culture)





Ryc. 8. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan. 18. Obiekt 74 (chata):  
 1 — wypełnisko szarżółte; 2 — kamienie; 3 — węgle drzewne; 4 — naczynie; 5 — część zniszczona

Feature 74 (hut):

1 — grey-yellow fill; 2 — stones; 3 — charcoal; 4 — vessel; 5 — destroyed part



bliższy raczej materiałom późniejszych faz cyklu lendzielskiego (obecność ryłców i wiórów o szerokości 2 cm i powyżej 2 cm). Niewielka jednak ilość zabytków oraz możliwość starszych domieszek nie pozwalają na pełniejszą analizę porównawczą materiałów. Podobny zespół znany jest dotychczas jedynie z jamy 29 z Niedźwiedzia, woj. Kielce<sup>22</sup>, przydzielany przez B. Burchard do horyzontu przedbadeńskiego<sup>23</sup>. Sprawę uściślenia chronologii oraz powiązań kulturowych omawianej grupy wyświetlić mogą tylko nowe badania.

Osadnictwo młodszych epok reprezentowane jest przez pojedyncze obiekty związane z kulturą łużycką. Były to niewielkie jamy o charakterze osadowym z niezbyt licznym materiałem ceramicznym. Najpóźniej datowanym obiektem odkrytym w 1971 r. na stanowisku Pleszów 18 jest silnie uszkodzona czworokątna chata z paleniskiem wyłożonym kamieniami (ryc. 8). Jej konstrukcja jest niemożliwa do odtworzenia na skutek silnego zniszczenia części obiektu współczesnymi wkopami. Jedyna uchwycona w całości ściana ma 460 cm długości. Jako budulca używano drewna sosnowego<sup>24</sup>. W obrębie owalnego, wyłożonego okrucami wapienia i piaskowca paleniska znaleziono dolną część ręcznie lepionego grubościennego naczynia i fragmenty kilku innych (ryc. 5 f, i). W części zachodniej stwierdzono występowanie stożkowatych ciężarków tkackich do pionowych krosien. Zgrupowanie ich w tej partii oraz ułożenie w jednej linii (częściowo zaburzone przez wkop nowożytny) sugerować mogą ustawienie tu warsztatu tkackiego. Trudno jest wypowiedzieć się z całą pewnością co do chronologii obiektu. Zachowany materiał ceramiczny pozwala sądzić, że chatę tę należy datować na schyłek okresu rzymskiego bądź też — co wydaje się słuszniejsze — na wczesną fazę wczesnego średniowiecza. Ceramika zachowana jedynie w postaci ułamków zbliżona jest nieco do najwcześniejszych datowanych zespołów ze stanowiska Mogiła 1 Centrum<sup>25</sup>.

Omawiane tu wyniki badań pozwalają na wysunięcie nowych wniosków dotyczących osadnictwa neolitycznego na stanowisku w Pleszowie.

1. Zgrupowanie obiektów kultury ceramiki wstęgowej rytej fazy „nutowej” w części zachodniej badanego terenu wskazuje na istnienie tu starszej, niż opisywana przez A. Kulczycką-Leciejewiczową, osady tej kultury. Ze stanowiska w Pleszowie znana jest osada fazy żelazowskiej, która odkryta została w części wschodniej (ryc. 9). Obiekty i zasięg osady podaje za A. Kulczycką-Leciejewiczową<sup>26</sup>. Materiał fazy nutowej wystąpił w obiektach i warstwie kulturowej części stanowiska badanej w r. 1965<sup>27</sup> oraz 1970<sup>28</sup>. Na tej podstawie można wytyczyć przypuszczalny zasięg starszej osady kultury ceramiki wstęgowej rytej, która rozciąga się prawdopodobnie w kierunku południowym i być może zajmuje część cypla, gdzie wg A. Kulczyckiej-Leciejewiczowej znajdowały się pola uprawne osady żelazowskiej<sup>29</sup>.

<sup>22</sup> B. Burchard, *Z badań nad chronologią kultury pucharów lejkowatych w Małopolsce południowo-zachodniej*, Spraw. PAN Kraków, lipiec—grudzień 1968 r., s. 420—423.

<sup>23</sup> B. Burchard, *Ze studiów nad chronologią kultury pucharów lejkowatych w zachodniej części Małopolski*, [w:] *Z badań nad neolitem i wczesną epoką brązu w Małopolsce*, Kraków 1973, s. 110—111.

<sup>24</sup> Gatunek drewna określiła mgr I. Gluza, za co składam Jej serdeczne podziękowania.

<sup>25</sup> R. Hachulska-Ledwos, *Wczesnośredniowieczna osada w Nowej Hucie-Mogile*, *Mat. Arch. NH*, t. III: 1970, s. 7—210.

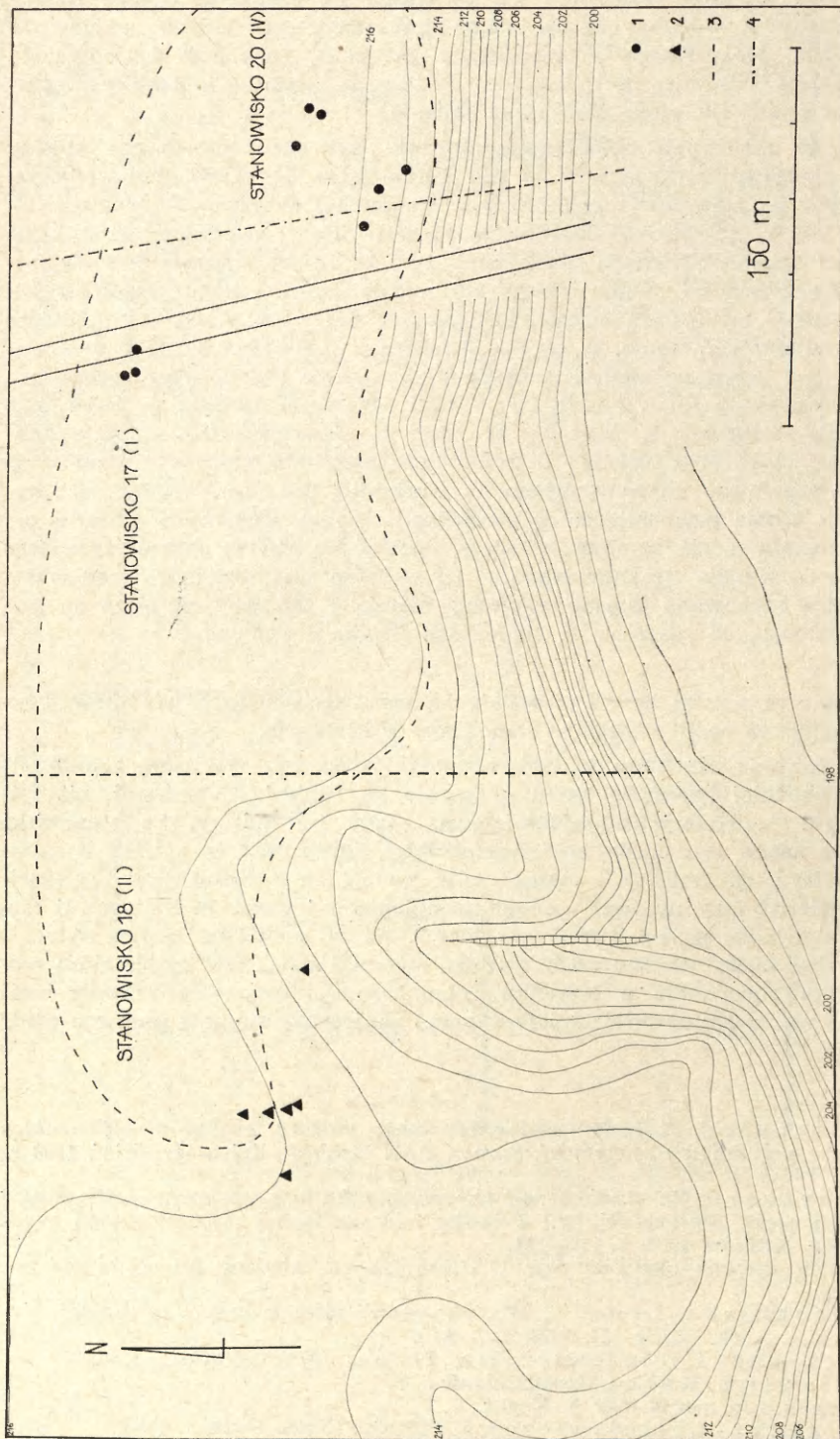
<sup>26</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)...*, s. 112.

<sup>27</sup> Godłowska, Kałka, *Sprawozdanie...*

<sup>28</sup> Uprzejma informacja mgr A. Kogus.

<sup>29</sup> Kulczycka-Leciejewiczowa, *Pleszów (Nowa Huta)...*





Ryc. 9. Kraków-Nowa Huta-Pleszów, stan 18. Występowanie obiektów związanych z kulturą ceramiki wstęgowej rytej:

1 — faza żelazowska; 2 — faza nutowa; 3 — granica osady wg A. Kulczykiej-Leciejewiczowej; 4 — granice stanowiska

Distribution of features connected with the Bandkeramic culture:

1 — Zellezovce phase; 2 — musc-note phase; 3 — limits of the settlement after A. Kulczycka-Leciejewiczowa; 4 — limits of the site



2. Charakterystyczny układ obiektów związanych z kulturą lendzielską w postaci „ciągów” jam, zarówno w jej fazie starszej, jak i środkowej (jamy 13, 15, 16, 25, kompleks jam 130, 155, kompleks jam 64), oraz istnienie miejsc, gdzie obiekty tej kultury nie występują, natomiast zachowały się ślady słupów, czasem kilku ustawionych w rzędzie, przemawiają za istnieniem w Pleszowie chat słupowych związanych z tą kulturą.

3. Interesujące jest wystąpienie w obrębie osady pochówków związanych ze starszą fazą kultury lendzielskiej. Nowe badania z lat 1972 i 1973 przyniosły inne materiały grobowe, związane z kulturą lendzielską. Były to skurczone pochówki o orientacji N—S.

4. Niezwykle ciekawe wydaje się odkrycie w Pleszowie dwuuchych amforek typu jamy 29 z Niedźwiedzia. Zgrupowanie tych materiałów w partii centralnej badanego terenu i fakt, że występują one w dość zwartym zasięgu, uzasadniają naszą nadzieję odkrycia w przyszłych sezonach badawczych obiektów tej interesującej kultury.

*Muzeum Archeologiczne w Krakowie  
Oddział w Nowej Hucie*

MAŁGORZATA KACZANOWSKA

REPORT ON THE EXCAVATIONS CONDUCTED ON SITE 18  
AT NOWA HUTA-PLESZÓW IN 1971

The earliest settlement traces at Pleszów are linked with the Bandkeramik culture. The excavations conducted in 1971 revealed in the western part of the site a concentration of features of the music note phase of this culture. The concentration can be regarded as remains of an older settlement than that of the Żeliezovce phase which has been previously revealed in the eastern part of the site. Among the Bandkeramik materials special attention is claimed by a female figurine found in pit 79B. One of the features (pit 35) has yielded a bowl which probably is an import from the area of the East Slovakian Bandkeramik.

The settlement of the Lengyel culture does not show a tendency to form concentrations in a definite part of the area explored. Characteristic groups of features such as complexes of pits and post-holes may suggest the presence of post buildings.

Among the discoveries of special interest are four features with pottery of the type represented by pit 29 at Niedźwiedź, which were assigned by B. Burchard to the pre-Baden horizon.

A heavily damaged quadrangular house with a stone-paved hearth is the latest feature. As is suggested by pottery it should be dated to the close of the Roman period or to the early phase of the Early Medieval period, the later date being the more probable.



